

บันทึก

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงการต่างประเทศออกตามความในมาตรา ๒

แห่งกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณา ร่างกฎกระทรวงการต่างประเทศออกตามความในมาตรา ๒ แห่งกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ ซึ่ง กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งมาโดยหนังสือที่ ก.๕๑๖๙/๒๕๘๔ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๘๔ แล้ว

เรื่องนี้มีปัญหา คือ

ตามมาตรา ๒ แห่งกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีอำนาจทำข้อบังคับ “มีข้อบังคับ คือ ในการที่จะวาง.....คำอัตราธรรมเนียม” และปรากฏว่ารัฐมนตรีได้อาศัยบทบัญญัติดังกล่าวนั้นออกข้อบังคับและกฎกระทรวงไปแล้ว คือ ฉบับที่ ๑ เมื่อ ร.ศ.๑๓๐ และฉบับที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๘๑

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้มีความประสงค์ที่จะแก้ไขกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๘๑ ซึ่งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเรื่องราวร้องขอแปลงชาติไว้ ๕๐ บาท โดยเพิ่มความให้อำนาจรัฐมนตรียกเว้นค่าธรรมเนียมแก่บุคคลใดก็ได้

กรรมการร่างกฎหมายมีความเห็นว่า บทบัญญัติแห่งร่างกฎกระทรวงฉบับนี้เกินอำนาจแม่บท กฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ ให้อำนาจรัฐมนตรีกำหนดค่าธรรมเนียมและไม่ได้ให้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมแก่ผู้ใด รัฐมนตรีอาจไม่ใช้อำนาจที่กฎหมายให้ไว้นี้ได้แต่เมื่อได้ใช้อำนาจ นั้นแล้ว ก็ไม่มีบทบัญญัติใดแห่งกฎหมายนั้นให้อำนาจที่จะยกเว้นค่าธรรมเนียมแก่บุคคลใดได้ ตามที่เห็นสมควร เท่าที่เป็นอยู่กฎหมายย่อมรักษานโยบายที่ว่า ทุกคนจะต้องเสียค่าธรรมเนียม ในเมื่อรัฐมนตรีได้กำหนดไว้แล้ว

นอกจากนั้น กรรมการร่างกฎหมายเสนอว่า เมื่อกฎหมายฉบับใดมีความมุ่งหมายที่จะให้รัฐมนตรีมีอำนาจยกเว้นค่าธรรมเนียมได้ ก็มีบทบัญญัติกล่าวไว้ชัด (เช่น มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๘๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณี พิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้จะผ่อนผันหรือยกเว้น ค่าธรรมเนียมให้ก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควร” มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๘๐ บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงให้บุคคลจำพวกใดหรือของ หรือยานหรือเรือประเภทใด ได้รับยกเว้นจากบทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ตลอดทั้งบท

กฎหมายว่าด้วยการศุลกากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด หรือแต่บางส่วนก็ได้ และจะกำหนดเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวงนั้นด้วยก็ได้” และพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗ วรรค ๒ บัญญัติว่า “อธิบดีมีอำนาจดเก็บค่าธรรมเนียมปล่อยอากาศยานที่ตั้งตั้งเก็บตามมาตรา นี้” และมาตรา ๑๘ บัญญัติว่า “อธิบดีมีอำนาจสั่งลดหย่อน หรืองดเก็บค่าธรรมเนียมและค่ากระติตพันที่ตั้งเก็บตามมาตรา ๑๑๐ และ ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๙ แก่อากาศยานได้”

สรุปความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย ก็คือว่า ถ้าประสงค์จะให้รัฐมนตรีมีอำนาจยกเว้นค่าธรรมเนียมจากผู้ยื่นเรื่องราวได้ ก็จำเป็นจะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

(ลงชื่อ) เดือน บุนนาค
(นายเดือน บุนนาค)
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๔๔